

ДАВАЊА УЧИЊЕНА ТОКОМ ТРАЈАЊА ЕМОТИВНЕ И ИНТИМНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ ПАРНИЧНИХ СТРАНАКА

Тужилац је туженој током трајања њихове емотивне везе добровољно давао одређене новчане износе, уз сазнање да није у обавези то чинити, те како из утврђених чињеница не произилази да је при томе задржао право да тражи враћање, не може судским путем захтевати повраћај датог сходно члану 211 ЗОО.

Из образложења: Првостепеном пресудом утврђено је да су парничне странке биле у емотивној интимној вези те да је током исте, тужилац туженој вршио давања углавном у новцу како би помагао њено издржавања, с обзиром на то да су њена примања била мала, а да је живела као подстанар у Сомбору. Током трајања њихове везе, тужилац је туженој дао 46.000,00 дин, а након раскида, тужбом у парничном поступку тражио је повраћај датог. Првостепени суд је у том делу усвојио његов тужбени захтев наводећи да износ од 46.000,00 дин представља поклон тужиоца туженој, који јој је он учинио вођен мотивом што му је тужена била девојка, а очекујући трајност њихове везе. Полазећи од правила из параграфа 561 до 569 Српског грађанског законика који се примењују сходно Закону о неважности правних прописа донетих пре 6. априла 1941. год. и за време непријатељске окупације, суд је навео да побуда за чињење поклона код уговора о поклону улази у сам основ, па кад побуда отпадне, отпада и сам основ – кауза уговора, услед чега је уговор ништав сходно члану 52300. Након раскида емотивне везе парничних странака и то на иницијативу тужене, те одбијања било каквог контакта са тужиоцем, као и покретањем кривичног поступка по кривичној пријави тужене, побуде због којих је учињен поклон су остале неостварене, тако да је захтев тужиоца за повраћај поклоњеног новца основан до износа од 46.0000,00 дин. Наведено правно становиште није прихватио другостепени суд. Наиме, члан 211 ЗОО прописује ко изврши исплату знајући да није дужан платити, нема право да захтева враћање изузев ако је задржао право да тражи враћање или ако је платио да би избегао принуду. Тужилац је туженој добровољно давао одређене новчане износе уз сазнање да није у обавези то чинити, те како из утврђених чињеница не произилази да је при томе задржао право да тражи враћање, не може судским путем захтевати повраћај датог. У погледу побуда које су га определиле да туженој даје новац, другостепени суд сматра да оне нису биле недопуштене, јер мотив тужиоца је био да помогне туженој јер су били у емотивној вези, при томе су његове могућности то дозвољавале, а приходи тужене су били недовољни за задовољавање њених примарних потреба. Али како законом није предвиђена обавеза ситуираног партнера да на одговарајући начин помаже материјално слабије обезбеђеног, него се таква обавеза налази једино у његовој вољној и емотивној сфери, нема месту враћања датог у смислу члана 211 ЗОО. Раскидом везе, према ставу другостепеног суда, не може се рећи да су побуде из којих је тужилац давао туженој утврђене суме новца, остале неостварене, па да отпадањем побуда тиме и основа, уговор о поклону буде проглашен ништавим. Мотиви који су тужиоца руководили да помаже туженој нису били недопуштени, те сама чињеница да је веза престала не значи да су отпале побуде за раније извршена давања. Такво закључивање водило би сасвим другачијој квалификацији побуда, што би противуречило у пресуди утврђеним чињеницама. Полазећи од наведеног, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца за повраћај датог износа.

(пресуда Основног суда у Сомбору П 441/10 од 31.05.2011. год и пресуда Вишег суда у Сомбору Гж 927/11 од 19.10.2011. год)